

# ERDÉLY

HONISMERTETŐ FOLYOIRAT

**Dr. Szádeczky-Kardoss Gyula**

1860—1935.

Egyesületünket súlyos veszteség érte: november 8-án meghalt szádecznei és kardosfalvi Szádeczky Gyula dr. tiszteletbeli elnökünk, a világhírű geológus, az erdélyi föld egyik legkiválóbb kutatója, ismerője.

\*

Szádeczky Gyula Magyarországon Pusztafalun Abauj-Torna vármegyében született 1860-ban. Budapesti egyetemi tanulmányai, külföldi tanulmányútja után rövid ideig Budapesten középiskolai tanár és egyetemi magántanár volt. Majd 35 éves korában Erdély egyetemére az ásvány és földtan professzorává nevezték ki.

Szádeczky Gyula, mikor 1896-ban elfoglalta tanszékét, azonnal bekapcsolódott egyesületünk munkájába: lelkes tagja lett egyesületünknek, Czárán egyik legjobb barátja lett, Bihar lelkes kutatója volt ő is.

Hozzáfogott Erdély földje kutatásához s azt soha nem lankadó, sőt egyre fokozódó szeretettel és kitartással végezte 39 éven át, életének majdnem utolsó napjáig. Élete utolsó éveiben legnagyobb szeretettel az Architá-t tanulmányozta, hova több esetben természetvizsgálók valóóság expedícióját is vezette.

Közben beutazta Európa legnagyobb részét, azonkívül járt a Kaukázusban, Egyiptomban. A magyar tudományos világot képviselte a Szentpéterváron, Észak-Amerikában, Madridban és Dél-Afrikában tartott Nemzetközi Földtani Kongresszusokon, azokon nagy értékű előadásokat is tartott, sőt az amerikai kongresszus alelnöké is választotta. Így az egész Földön megbecsülést szerzett a magyarságnak, magyar, német, francia, angol és román nyelven közölt értekezéseivel is.

De mégis itthon volt ő a legboldogabb — Erdély hegyei között. Senki Erdély földjét nem ismerte most jobban, mint ő. Az ő kezében beszélt a föld minden kis darabja: megtanította Őt nemes, becsületos egyszerűségre, egészséges, testet-lelket erősítő életre, emberszeretetre, a föld szeretetére — törhetetlen, örök hűségre.

És ezeket a legnemesebb javakat nemcsak családjaja tagjai, tanítványai, jóbarátai között osztotta szét pazar bőkezűséggel, hanem mindenkinek igyekezett azokból juttatni. Ez a lélek tette Őt egyesületünk elnökévé 1923-ban, olyan nemes és neves elődök után mint: gr. Bethlen Bálint, br. Feilitsch Arthur, Heppes Miklós, gr. Lázár István és dr. Haller Gusztáv. Mert az EKE elnökének lenni, ügyeit köztiszteletben,

szeretemben, közmegelégedésre szolgálni a múltban és a jövőben is mindig nagy, lélekemelő és köztiszteletet kiváltó feladat volt és lesz.

És Szádeczky Gyula méltó volt elődeihez: példát mutató egyéniségének, bátorító, buzdító, hitet keltő, lelkével dolgozott egyesületünkért a legnehezebb esztendőök alatt. Az Ő elnöksége alatt sikerült alapszabályainkat jóváhagyatni.

Az egyesület azzal fejezte ki soha el nem múló háláját Szádeczky Gyula iránt, hogy tiszteletbeli elnökének választotta meg, mikor 1930-ban hajlott korára való hivatkozással forma szerint megvált egyesületünk elnökségétől.

Lélekben azonban velünk volt szíve utolsó dobbanásáig.

\*

November 10-én a hatalmas embertömegben — mely utolsó földi útjára kísérte — családja megtört lelkű tagjain kívül, volt tanítványai, a szegedi és helybeli egyetem képviselői, jóbarátai, tisztelői sokasága előtt dr. Tavasz Sándor teológiai tanár búcsúzott Tőle az igaz embertől, a tudós embertől, a boldog embertől.

Egyesületünk nevében e sorok írója a következő szavakkal áldozott emlékének:

### *Szeretett Tiszteletbeli Elnökünk!*

Az Erdélyi Kárpát Egyesület képviselőjében áll Előtted volt tanítványod, egyesületünk életében volt munkatársad, sok kirándulásodnak, útnak boldog osztályrészese, a legnagyobb útra induló tested-lelked előtt. Előtted, aki egyesületünknek egyik legrégebbi tagja, legnagyobb turistája, a legnehezebb időben elnöke, majd tiszteletbeli elnöke voltál.

Árvák lettünk, búcsúzunk. De nem. Hisz mikor pár hét előtt feljöttél egyesületünkbe, azt mondtad, hogy nem hagysz el minket, támogatsz munkánkban. Igen, érezzük, hogy velünk leszel örökre, vezérünk lesz a lelked, a Te nyomdokaidon fogjuk járni Erdély hegyeit.

Árvák lettek, búcsúznak Tőled a Te drága, hegyeid: Erdély minden hegye. Árva lett a Házsongárd, ez a drága föld: Erdély földje. De nem, nem árva ez a drága föld, mert keblére öleli, legmegértőbb, legszeretőbb, leghűségesebb barátját, fiát.

Mi, az Erdélyi Kárpát Egyesület turistái, ennek a drága földnek szerelmesei pedig fogadjuk, hogy ezután még jobban fogjuk szeretni ezt a földet, mert halott poraid őrzik, élő emlékednek pedig mindig áldozni fogunk Erdély hegyein.

Nyugodj csendesen! Isten veled!

\*

Szádeczky Gyula nyugszik csendesen a Házsongárd drága földjében, amelyikre mikor szeretett hajlékából a kórházba szállításkor — talán érezte, hogy utoljára, — feltekintett: könnyek peregetek végig az arcán... Nyugszik, mert koporsójában összekulcsolt keze Erdély földjének titkait vallató kalapácsán pihen, mert melléje a tanítványok kegyelete az erdélyi föld egy darabját tette. Nyugszik, mert koporsóján a drága földből nőtt árvalányhajsokor, rengeteg koszorú végtelen szeretetet megörökítő szalagjai, mert szeretteinek áldó könnyei, apáról-fiúra szálló emléke, munkái — őrzik halott porait, örökké élő emlékezetét.

*Dr. Tulogdy János.*

## Titkári beszámoló az 1934. évről az EKE 1935. november 23-án tartott közgyűlésén.

(Az elhangzott beszámoló kivonatos közlése.)

Az EKE. mostani közgyűlése, melyen a tisztikar az egyesületnek az elmúlt 1934. évi belső és külső életéről számol be, szokatlan módon kitölödött. Nem hanyagságból történt ez a késedelem. A jövő évi titkári beszámoló tárgya leendő annak a súlyos helyzetnek közelebbi megvilágítása, mellyel az egyesületnek a folyó 1935. évben megkellett küzdeni s amely a vezetőségnek oly sok irányú és megfeszített munkáját vette igénybe, hogy miatta a közgyűlés előkészítésére mindeddig ideje nem jutott.

A múlt 1934. évben tartottunk 1 közgyűlést, 7 választmányi gyűlést és 2 tisztikari gyűlést. Iktató könyvünk az 1934. év végén 2050 számmal zárult.

Az egyesület múlt évi tevékenysége között legjelentősebb volt turdahasadéki menházunk építésének megkezdése. A régi elpusztult helyén itt egy újnak az építése már régi célja az egyesületnek. Minthogy jelenlegi elnökünk, Bors Mihály földbirtokos úr e menház építési költségeire 40.000 lej adományt ajánlott fel, a vezetőség úgy vélte, hogy ezzel a támogatással, turdai osztályunktól ígért nagyobb hozzájárulással és a megindítandó gyűjtéssel megvalósíthatja régi célját. Ennek érdekében a tagok és a társadalom szélesebb rétegeiben a megfelelő propagandát meg is indította, de ez kellő eredménnyel nem járván, a tagjainktól ezután kért belső kölcsönből se folyva be elég, a vezetőség kénytelen volt 45.000 lej bankkölcsönt felvenni.

A Király József építész által tervezett menház alapkövét 1934. jun. 3-án tettük le szép ünnepség keretében, melynek lefolyásáról az „Erdély” 1934. évi 3. száma hozott kimerítő ismertetést. Anyagiak hiányában az építkezés többször megszakadt, de őszre sikerült ideiglenesen befejezni annyira, hogy a tél folyamán már nyújthatott egyszerűbb menedéket az arra járóknak. Turista szakosztályunk adta át ideiglenesen rendeltetésének a nov. hó 25-én tartott bokréta ünnepel kapcsolatban.

A menháznak az 1934. év végére készen levő részére (terméskőből és vasbetonból épített szuterén és magasföldszinti része, vasbeton lapos tetővel, ablakokkal ellátva, de legnagyobbbrészt padozatlanul és vakolatlanul) az 1934. évben az egyesület 154.930 lei készpént adott ki, melyből 10.000 leinyi összeg a turdai osztály hozzájárulása. Ehhez jön jötevőinknek 78.550 lei értékű különböző épületanyaggal való hozzájárulása, melynek egy része csak a következő 1935. évi továbbépítésnél használtatott fel.

Turista szakosztályunk dr. Tulogy János szakoszt. elnök emelkedett irányú vezetése mellett szép eredményeket ért el. Összesen 975 résztvevővel, kik közül 338 vendég volt, 70 kirándulást rendezett, melyből 46 távolabbi helyekre tett autobusos volt. Kiemelendő ezek közül az aug. 4—15-iki székelyföldi körút, továbbá a május 19—21-iki baia-marei és a szept. 2-iki târgumureși kirándulás. Ez utóbbi esetekben turistáink abban a szerencsében részesültek, hogy kirándulásaik révén bensőbb kapcsolatba juthattak távolabbi turista testvéreinkkel. Az ilyen közö-

sen tett kirándulásoknak óriási jelentőségük van, mert ezek teremtik meg a központ és az osztályok között azt a kívánatos belső meleg viszonyt, mely az annyit hangoztatott turista testvériesség üres elméletének való tartalmat is ad. Épen ezért kérjük vidéki osztályainkat, hogy legalább szomszédos testvérosztályaikkal igyekezzenek hasonló együttműködési kapcsolatokat felvenni.

De ápolta turista szakosztályunk a testvéregyesületekkel való jó viszonyt is. Rendezett kirándulást szept. 30-án a TCR băişorai menedékházához, annak felavatási ünnepségére, aug. 26-án a Dragánvölgybe, a „Vasasok” (oradeai turista szakosztály) által rendezett turista találkozóra és szept. 9-én a helyi „Kolping” bácstoroki forrásavatására.

Különös fontossága van az április 22-iki turdahasadeki kirándulásnak, mely alkalommal dr. Tulogy János kikutatta és térképezte György Erzsike, Gebefügi András és Kelemen József tagtársaink segítségével az eddig titokzatos „kéményseprő” barlangot. Egyesületünk magasabb célja felé való lépés ez, mert feladatunk nemcsak a járt utakon való haladás, hanem az is, hogy a turistaság eszméjét új természeti szépségek és különlegességek feltárásával is szolgáljuk.

A kirándulások sok vezetője közül köszönettel kell kiemelni Kardos Béla szakoszt. alelnök nevét, aki egymaga 25 kirándulást vezetett. A szakosztály téli síkirándulásai évről-évre mind nagyobb népszerűségnek örvendenek. Az e kirándulásokon résztvevőket Miklós Lajos és Barla Ernő tagtársunk szíves volt oktatásban is részesíteni.

Fotoszakosztályunk a régi hirneves cluji Kovács P. és fiai céggel karöltve június hóban országos jellegű fotokiállítás és versenyt rendezett. A magas színvonalú kiállítás megrendezésében a főérdem a fotoszakosztály elnökéé, dr. Manouschek L. Ottóé, továbbá a fenti cégé, melynek szíves utánjárása és áldozatkészsége tette lehetővé a verseny gazdag díjazását. A versenyről s ennek eredményéről közelebbi adatokat az „Erdély” 1934. 4—5. száma közöl.

Propaganda szakosztályunk az elmúlt évben szinte példátlan energiával és eredménnyel dolgozott. A következő 8 vidéki osztályt szervezte be:

Február hó 18-án a „krassói” osztályt Oravián, március 11-én a „háromszéki” osztályt Sft.-Gheorgon, március 25-én a „csikszéki” osztályt Mercurea-Ciucon, április 13-án a „pilisi” osztályt Aiudon, június 18-án az „avas” osztályt, július 22-én a „boksáni” osztályt Bocşanon, október 15-én a „bánsági” osztályt Timişoarán és november 3-án a „küküllőmenti” osztályt Diciosânmartinon. Kivéve ez avas osztályt, melynek alakításánál a központ nem képviseltethette magát, a többinél a központ

### **Tavaszi divatkülönlegességek**

kabát-kosztüm és ruhaszövetekben új modern szövések és színek raktárra érkeztek.

## **Heller & Molnár divatárufőháza**

**Cluj, Calea Reg. Ferdinand 15.**

kiküldöttei mindenütt megjelentek s ezeknél az osztályalakítás mindenütt propaganda előadással volt összekötve. Ezeken mint előadók Dr. Balogh Ernő, Dr. Roska Márton és Dr. Tulogdy János szerepeltek, kívülök ezen alkalmakkor a központot Szolnoky Gyula és több ízben Dr. Gergely Endre és Batiz Béla is képviselték.

A propaganda szakosztály rendezésében ezeken kívül volt még előadás Braşovban dec. 8-án és Clujon a Capitol moziban dec. 9-én és 12-én egy-egy matiné. A tagjaink közötti belsőbb barátságos viszony kimélyítését szolgálta ugyancsak a propaganda szakosztálytól rendezett hat társasvacsora. Ezek a társas összejövetelek sikerükkel igazolták, hogy rájuk szükség van.

A propaganda szakosztály keretében működő gazdasági szakosztály egyéb tevékenységén kívül főleg azzal tett nagy szolgálatot, hogy a turdahasadéknál épülő menházunk részére széleskörű gyűjtést indított meg. E gyűjtés sikere főképen Szolnoky Gyulának, a prop. szakosztály alelnökének az érdeme. De lekötelező köszönetünk illeti Dr. Gergely Endrét, a prop. szakoszt. elnökét is, aki nemcsak a szakosztály ügyeit vezette lelkiismeretes pontossággal, hanem egyesületen kívüli tevékenységével, eleven hirlapi cikkeivel is nagyban hozzájárult szakosztályának elért szép sikereihez. Ezzel kapcsolatban köszönetünket kell kifejezni a helyi lapoknak is, melyek átérzve egyesületünk nemes céljait, készséggel és ingyen tették közzé a nagy nyilvánosságot is érdeklő cikkeinket és hirdetéseinket.

Taglétszámunk az elmúlt 1934 év végén 1680 volt, mely az egy évvel azelőtti 1064 számmal szemben hatalmas gyarapodást mutat. Volt helyi tagunk az 1933 évi 386 taggal szemben 450. vidéki pedig az 1933 évi 678 taggal szemben 1230. Az emelkedés tehát arányos a központban és a vidéken is. A nagy létszámemelkedés oka mindenestre abban gyökerezik, hogy egyesületünknek elhivatottságával járó súlyát a köztudat méltányolni kezdi, ez pedig viszont nagy feladatot ró az egyesületre, annak minden tagjára, hogy a bizalomnak ez a szép megnyilvánulása senkiben csalódást ne keltsen.

Örökre kiszólitotta a halál sorainkból érdemes alelnökünket, Dr. Cseke Vincét és feleségét, B. Virágháthy Gyulát, egyik legrégebbi hű tagtársunkat és ifj. Héjja Belát. Fájdalommal veszünk tőlük bucsút azzal, hogy emléküket kegyelettel fogjuk megőrizni.

Naponta friss húsneműek és hentesáruk a legjobb minőségben kaphatók olcsó árak mellett

**Török Árpád**

mészáros és hentes üzletében

**Cluj**

Calea Regele Ferdinand 104.

—≡ Telefon 546. ≡—

Legolcsóbbak és legjobbakk

a

**„STAMPILIEN“  
bélyegzői**



Cluj, Calea Regele Ferdinand 65.

Szomorúan kell egyik legföltettebb kincsünkről, múzeumunkról beszámolni. A város és a muzeumok felügyelőségétől sürgetett románnyelvű felirások, melyeknek nagy munkájában Dr. Tulogdy János, Pápay Zoltán és Daroczy József sokat fáradoztak, elkészültek ugyan, de a követelt román szobákat anyagiak híján és a muzeum anyagának amúgy is túlszűkös volta miatt nem tudtuk beállítani. Az ebben az ügyben folytatott jóindulatu tárgyalásaink meglepetésszerűleg úgy végződtek, hogy felsőbb rendeletre a cluji rendőrség múzeumunkat 1934. aug. 20-án hivatalosan bezáratta. A múzeumi szakosztály, illetőleg egyesületünknek a vezetősége minden lehető alkalmat és módot felhasznált ugyan, hogy az illetékes fórumok előtt írásban és szóban is kérje a múzeum megnyithatását, de minden ilyen kísérlet eredménytelen maradt.

Szűkös körülményeink miatt csak nagy erőfeszítésekkel tudtuk megjelentetni „Erdély” folyóiratunkat. Ez 5 számban, 7 ív terjedelemben jelent meg gazdagon illusztrálva, két füzetben külön műmelléklettel. Köszönjük Dr. Ferenczi Sándornak a szerkesztés munkáját s azt, hogy egyesületünket a Természetvédelmi bizottságnál képviselte.

Hálával kell megemlékeznünk adományozóinkról. Közülök első sorban Bors Mihály földbirtokost, mostani elnökünket kell megemlíteni, aki a turdahasadeki menházunk építéséhez az ígért 40.000 lejen felül is tekintélyes áldozatokkal járult.

Ajándékoztak még: Herepey János 2 db., Orosz Endre 2 db. különlenyomatot, Orosz Ferenc 4, Dr. Balogh Ernő 1 könyvet, Dr. Ziegler Albert 2 db. agyagsípöt és egy aggancsöt. A tisztikar összesen 8000 lejt kitevő tiszteletdíjról ez évben is lemondott. Ezek mellett hosszú volna felsorolni mindazon tagtársaink nevét, kik részben anyagi támogatásukkal, de főképen értékes, önzetlen fáradozásaikkal voltak az egyesület nagy segítségére. Adományozóinkat, jótévedőinket hálás szívvel kérjük, hogy értékes támogatásukat, segítségüket a jövőben se tagadják meg tőlünk.

Vidéki osztályaink közül csak a huedini feltűnő vérszegény. A többiben, melynek száma 1934. év végén a két titkárság beszámításával 20 volt, mindben van életerő. Sokban nemcsak pezsgő élet van, de egyenesen feltűnő eredményt is könyvelhet el. E tekintetben különösen kitűnnek az aradi, a marosszéki, csikszéki, braşovi, gutini, treiscauni és maramuresi osztályok. Ezek szép tevékenysége külön részletezést is megérdemelne, azonban sajnos, ezuttal ezt a térszűke nem engedi meg. Azonban legyenek meggyőződve vidéki osztályaink, hogy velük egynek érezzük magunkat s most, mikor közgyűlésünk alkalmából szeretettel üdvözljük őket, egyuttal kérjük is a további kitartó, eredményteljes munkára, a szilárd összetartásra, az egységre, mely minden haladás első alapköve.

*Dr. Balogh Ernő*  
főtítkáár.

## **Turista barátok!**

Turista, sí, sport, valamint bérminő férfi ruhákat jól és olcsón készít

### **Petkes szabósága**

**Cluj, P. Unirii 22. szám.**

## Merza Gyula, jubiláló író négyévtizedes működése az EKE kebelében.

Írta: Dr. Ferenczi Sándor.

Vannak emberek, kiknek szelleme az anyatermészet nélkül pillanatig sem tud ellenni. Ha a mindennapi élet egy-egy életlehetőséget is juttat számukra, mégis a természet szeretete minduntalan odavonza őket, hol talán szebbek a tájak, jobbak az emberek s hol a tavaszi hóvirág, a nyári légyzsongás, az őszi ökörnyal és a téli havas táj új erőt adó bátorítását kapják az élet mindennapi küzdelmeire. Ilyen embernek ismerjük Merza bácsit is, kinek élete egét még elég magasból aranyozza be a lenyugvó téli napsugár. Idős, lelkes és oszlopos tag. Hervadhatatlan érdemeit a hálás utókor fogja csak igazán megérteni. Puritán, becsületes jellemét évtizedek kitartó munkája hirdeti.

Altalános jellemzésül mindenekelőtt megállapítható róla, hogy már tizenhat éves kora óta a szabad természet kultuszának, a természetjárás költészetének céltudatos előmozdítója. Egyetemi tanulmányai után a gazdálkodásra tért át, mely foglalkozás méginkább megkedveltette vele az erdőket és hegyeket, majd az EKE megalakulása óta pedig épen szenvedélyes turistává lett, miközben külföldön idegenforgalmi tanulmányutakat tett és utazásairól a sajtóban is beszámolt. Időközben 1894. jan. 12-én az EKE-ben főpénztárossá választották, mely minőségben mindenütt összeköttetéseket létesített az alpesi klubokkal. A külföldi néprajzi múzeumok tanulmányozása folytán pedig élénk részt vett a Kárpát-Múzeum alapítási és finanszírozási mozgalmában Radnóti főtitkár és dr. Herrmann Antal etnográfus társaságában.

Körülbelül mintegy 30—35 éve, hogy a *Czárán*-korszak alatt beállott kedvező föllendülés alkalmat nyújtott neki, mint az egyesület főtisztviselőjének, hogy úgyis, mint a város képviselőtestületének és idegenforgalmi bizottságának a buzgó tagja, majd később mint az „Erdély” szerkesztője, báró *Feilitzsch* Artur céltudatos elnöki vezetése mellett az EKE-ben még eredményesebben munkálkodhassék a hon- és népismeret terjesztése érdekében. Első teendője volt, hogy 1892-ben, mint a Cluj megyei osztály jegyzője és kalauz-szerkesztőbizottsági tagja a megye kirándulohelyeit összeírta. Később aztán *Fekete* Nagy Béla városi tanácsossal együtt egy „Kolozsvár” című idegenforgalmi lap szerkesztésében is közreműködött, melyet a vasuton díjtalanul osztogattak a Mátyás-szobor és a Mátyás-ház reklámozására, melyeknek képeivel illusztrálva volt.

Önálló műveinek jelentékeny része a turistaság és a néprajz körébe tartozik. Néhány kötet utleíráson és tanulmányon kívül (pl. az alpesi klubokról, a néprajzi múzeumokról) megírta többek közt az *Erdélyi Kárpát-Egyesület történetét*, melynek gazdag adattára a *Merza* Gyula fontosabb ténykedéseire is reávilágít. Ezen tanulságos turista jellemrajz adatai is nagyrészt onnan származnak. Ezekből aztán megállapítható az a hagyományos szerep, amelyet ő kezdetől az EKE-ben betöltött és amelyet most is képvisel.

A régi demokratikus turista közszellem ápolásán kívül az alapszabályokban lefektetett egyesületi célok voltak mindig azok a szempontok, amelyek az ő irányelveit kialakították.

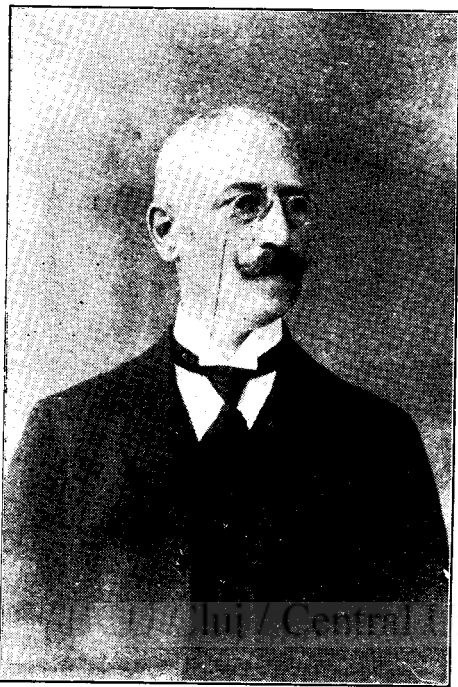
A múzeum és a könyvtár gyarapításában követendő példát mutatott; így többek közt ő közvetítette a híres *Albinus-féle anatómiai atlasz* ajándékozását, mely ma is ritkítja párját és a turistavezetői tanfolyamok hallgatói előtt, mint az emberi szervezet tanulmányozásának a szemléltető mintaképe kitűnő szolgálatot tesz. — Adományai közül kiemelő az *EKE zászlószen-telési ünnepélyének a naggyított fényképe*, melyen a nevezetes notabilitások egész sora látható az EKE 1902-beli tisztikara és igazgatóválasztmányával együtt.

\*

Kedvene eszméje egy úgynevezett *turista-múzeum*, mely szerinte a tájrajzi osztály fokozatos fejlesztésével az egyesület jelenlegi értékes gyűjte-

ményeinek idegenforgalmi szempontból különleges érdekességet és így nagyobb vonzóerőt kölcsönözni lenne hivatott, amennyiben azt a közhasznú szemléltetést szolgálná, amelyet alkalmi honismertetésnek nevezünk.

Az EKE-múzeum jövőjének mindenestre ez az új irányzat adná meg a létjogosultságát, az ő elgondolása szerint. Ha most az ő turista elveit vizsgáljuk, aki már az EKE böles-jénél ott állott, megállapítható róla, hogy Erdély természeti szépségeinek hűséges és lelkes hirdetője. Volt része a külföld legnevezetesebb kiránduló helyein megfordulni, ú. m. a Montblanc, Grossglockner, Jungfrau, La Meije, a korzikai Monte d'Ore, Montecristallo, Schneeberg esodás havasi látványosságaiban közvetlen közelből gyönyörködni, az Erdélyi Kárpátokat nem is említve.



Merza Gyula.

És mindezek ellenére se lett hűtelen Erdély legszebb kirándulóhelyeihez sem.

Egyébiránt minden kételkedéssel szemben Merza Gyula meggyőződéses híve annak a tudomány által is szentesített sarkigazságnak, hogy a turistaság valamennyi sportok királya, mert a legtökéletesebb friss levegőn és verőfényben végzett szabadban testmozgás és testedzés, az egészségünkre nézve elsőrangú vörös vértestecskéknak a termelője és tekintetben a turistaságé a pálma.

A turistaság több is a verseny sportnál, valóságos kultúrtevényező, amennyiben a testnek és a léleknek a nevelője egyaránt.

Ha pedig az idegenforgalom tömeges határaitra gondolunk, akkor a turistaság közgazdasági haszna szintén kétségtelen.

Amde Merza Gyula ezen elvek mellett az EKE majdnem minden más céljának az előremozdításában közreműködött, mely munkásság az Egyesület egész történetén végighúzódik. Egyébiránt egész közéleti működésében zajtanul bár, de mindig, mint az elvek, az eszmék embere, mint a kultúra és közérdekek előmozdítója szerepelt.

És ezen közhasznú törekvéseinek közepette lett híve jóformán nálunk az elsők közt azon irányzatnak, amely a testi-lelki egészség ápolását tűzte zászlajára.

Szívós, kitartó, következetes példája lassanként követőkre talált és elégtételre szolgálhat, hogy az ő néhányadmagával évtizedeken át folytatott úttörését napjainkban már a turista-csapatok egész sorai követik.

Méltán büszke lehet az EKE is útmutatásul szolgáló szép múltjára, mely nemcsak hogy az erdélyi magyarság turista hajlamait keltette föl, hanem szárnnyai alól buzgó apostolokat is nevelt az ifjúság testi-lelki vezetésére.

Ezen közegészségi és közművelődési irányzat megbeesülése jutott kifejezésre azon elismerésben, amely az EKE 35 éves jubileuma alkalmából Merza Gyulával szemben oly megtisztelő módon megnyilvánult a bükki turistaházban 1926-ban rendezett turista-ünnepen, mely 70 terítékes vidám turista-ebéd lakomával volt egybekötve.

1895-ben egy turista kongresszus eszméjét vetette fel, mely azouban hírlapi eszmecserevé módosult, de az EKE folyóiratában így is sok üdvös indítványt termelt ki.



Az iglói Kárpát-Egyesület 25-ik jubiláris közgyűlésén ő üdvözölte az EKE nevében a felvidéki turistákat Tátrafüreden, kikkel bejárta a Magas Tátrát, majd a reá következő évben Kassán, résztvevén a Ránkherlányi, Aggteleki és más kirándulásokon, hol az idegenforgalom és turistaság hivattott képviselőivel ú. m. *Münnich Aurél, Münszter Tivadar, Dessewffy Arisztid, Smialorszky Valér*, poprádvölgyi *Döller Antal, Róth Márton, Siegmeth Károly*, légrádi *Terray István* és társaival volt alkalma személyes érintkezésbe lépni.

Viszont mint a külföldi bizottság elnöke, külföldi ismerősei útján igyekezett Erdély természeti szépségeit ismertetni, miközben az Erdélyi Úti Kalauz szerkesztésében és az EKE idegenforgalmi bizottságában is tevékeny részt vett. — A háború tartamára alakult ügyvezetőbizottság az előadói és helyettes múzeum igazgatói teendők végzésére kérte fel, mely utóbbi főadat később is reáharúlt, de utóbbi években a múzeumi ügyek intézésében már eszelekvőleg nem vett részt és ezen tisztsége címzetessé vált.

Annál élénkebb irodalmi munkásságot fejtett ki, amennyiben a nép- és tájrajzi múzeumok külföldön tapasztalt és tanulmányozott idegenforgalmi jelentőségéről, a külföldi turista testvéregyesületekről tartott fölolvasásai, az útjelzésekről, a népiparnak turista célú fölhhasználásáról, a népviseletok védelméről, az iskolai kirándulások rendszeresítéséről, az idegenforgalom emeléséről szóló javaslatai egytől-egyig új eszméket hoztak fölszínre, melyek jobbra gyakorlati megoldást nyertek.

Ime egy turista munkásság vázlatos képe, melyhez ha még hozzá vesszük a kirándulási útirajzok és hangulatos riportok nagy számát, akkor követésre méltó példa áll az EKE tagok előtt.

De ezen példaadás nem rendkívüli bravurokban nyilvánult meg, hanem csupán a turistaság okszerű gyakorlásában és a természet szeretetében. Ime, egy eszalhatatlan szer sok baj kútforrása, tudniillik az unalom ellen, az egészség fentartására és a legüdítőbb szellemi szórakozás megszerezésére, melyeket az ifjúság soha elég korán meg nem szokhatik önmagának és a társadalomnak a javára egyaránt. Azonban meg kell emlékeznünk az itt vázolt életfolyás részesének azon közérdekű kezdeményezéséről is, amelylyel az Erdélyi Kalauznak, ezen nélkülözhetetlen úti könyvnek, még ezelőtt tíz évvel — *pályadíj kifizésével illetőleg alap létesítésével* — a mai viszonyoknak megfelelő átdolgozása iránt legalább ébrentartó mozgalmat indított. *Merza Gyula*, az EKE történetírója, a *turista naplójegyzetek* híve.

Az ifjabb Plinius egyik természetes latin Episztolájában (4. I. 6.) azt írja, hogy a vadászatban eltöltött csendes idő, az elmének a magasabb dolgokra való hivatásában is segítségül van. Javasolja Cornelius Tacitus szintén római remekíró barátjának, hogy amikor vadászni megy, a kenyeresztarisnya és palaek mellett a jegyzőkönyvét is vigye magával. Tapasztalni fogja, „hogy a hegyekben Diana sem járkal inkább, mint Minerva.“

Látható, hogy már Plinius mennyire fontosnak tartotta, hogy a vadásznak jegyzőkönyve legyen. Ha már most a vadász és a turista közti rokonságot megállapítjuk, azt is elképzelhetjük, ha Diana és Minerva a turistaság géniuszával is összetalálkozik.

Értesülésünk szerint a *Merza Gyula* egy híjján hatvan éves turista naplójából kitéjük, hogy néhány példát említsünk: tudni illik ő a Turda-hasadék mindkét menház-szentelésén részt vett, 40 év előtt és után; a Korongyoson sajtátkezüleg szedett gyopárt, a valea vinului EKE közgyűlés után (1894), jelen volt a révi cseppkőbarlang megnyitásán (1905), hová turát is vezetett; a gheorghenii közgyűlés elő részletes útjelzési tanulmányt terjesztett a vidéki osztályok egységes munkaterve érdekében (1908); a bukkerdei Árpád-esücsnek és Majláth-kútnak ő adott nevet, utóbbit ő avatta fel ezelőtt 30 évvel, úgyszintén a később leeggett Kányafői menházat 1904-ben. A bukktetői meszszeletató torony, majd az ottani menház fölavató kirándulásainak szintén ő volt a vezetője. Megénekelte a Vlegyászat humoros versben 1897-ben, a runki szoroszt prózában, mely ezen kirándulóhely első leírása volt az „Erdély“ 1895. évfolyamában. Az EKE-zászló első útján a braşovi Czenk-tetőre, a kíséző turista-zászlóaljból *Merza Gyula* sem hiányzott (1903).

1927-ben „A magyar sport ezer éve“ című monográfia számára ugyancsak *Merza Gyula* írta meg az erdélyi magyar turistaság keletkezéséről szóló külön fejezetet, melyben az EKE ma is nagy kulturális szerepe bontakozik ki. A szöveget negyven év előtti remek *Dunky*-féle kirándulási illusztrációk

élenkítik, színes mély nyomásban, amelyek közül például a Királyhágói képen turista ruhában, a torockóin pedig népviseletben *Merza Gyula* alakja is fölismerhető az EKE akkori turista vezérkara társaságában. Ez a mű az EKE könyvtárának egyik dísze. Egylettörténeti szempontból az egyesület képgyűjteményének hasonlóképpen érdekes darabja az a fotográfia, amely *Merza Gyulát, Radnóti Dezsőt, Tanács Józsefet* és *M. Kovács Gézát* együttesen ábrázolja a 90-es évekből, amint a clujai pályaudvaron, mint az EKE idegenforgalmi bizottságának a tagjai az első szolgálattételre kivonultak.

Bár szinte utoljára említjük, egyik még sem legutolsó érdeme, hogy a külföldi testvéregysületekkel és a nemzetközi alpesi kongresszusokkal iratváltás útján a világháború folytán megszakadt bajtársi érintkezést újból helyreállította, mely az egyesületnek és múzeumának legutóbbi jubiláris évfordulóján meleg üdvözlésekben jutott kifejezésre.

*Merza Gyula* 36 évi önzetlen és fáradhatatlan, rendszerető és ügybuzgó szolgálat után: — bevárva az általa kiváltképpen szorgalmazott és közmegelegedésre megoldott alapszabályok jóváhagyását — pontosan betöltött főpénztárosi tisztségétől visszalépett.

Az 1930. évi közgyűlésen érdemeire való tekintettel *tiszteletbeli főpénztárossá* választották. — Ezen minőségben mondott lendületes és tartalmas emlékbeszédet az egyesület 40 éves fennállása alkalmával. Majd beköszöntött városkörnyéki, illetőleg bükkerdei egész napos kirándulásainak az *„Czredik turája*, mely a jubiláns által rímekbe szedett „Turista Millénium“ címe alatt általános népszerűsége tett szert a turisták körében. S jóllehet bel- és külföldi jelentősebb kirándulásainak a száma szintén elég tekintélyes, mégis ez a turista szempontból szerényebb vonatkozású, de ez az ezres természetbaráti teljesítmény váltott ki élenkebb érdeklődést, és számos hazai, sőt nemzetközi üdvözlést. Nem csoda tehát, hogy ezt a példás kitarást a hazai magyar, román és szász-német sajtó is elismeréssel fogadta, sőt még a külföldi „Tolnai Világlapja“ a jubiláns arcképét is közölte, ami az EKE-tagok körében annyival is inkább kellemes bajtársi meglepetést keltett, mert ők egyidejűleg az ünnepeit *négy évtizedes tisztviselői szolgálatát* is megünnepelték, egy e célból rendezett társas estély keretében.

Ezen hosszú szolgálati idő alatt a jubiláns sok nevezetes turista eseménynek, évfordulónak volt részese vagy tanuja erdélyszerte, beleértve a Cluj-i kies Bükkerdőt is, melyből *Merza Gyula*, úgyis mint a „Lépésmérő társaság“ elnöke és a vadvirágok nagy kedvelője valóságos kultuszt űzött ötletes riport-jajaival. Aztán, amidőn felhangzott a bűvös jelszó: „Virágzik a Genciana!“, örvendeztek évről-évre a *Genciana-szüreten* széleskörű érdeklődés mellett. — Különbön a turista társas élet főbb kívánalmaiból kivette a részét, mint tura-vezető, helykeresztelő, főlavató, mint humoros és kedélyes vers-faragó vagy mint komoly fölszólaló a zöld és fehér asztalnál egyaránt. Viszonzással azonban érte elismerés is, amennyiben a bükki turistaház előtt fekvő magaslat a „*Merza-kilátó*“ nevet viseli, továbbá a turistaház tízéves fennállása az az 1919. óta, ott *Stein Gusztáv* sikerült fölvételében egy közép nagyságú fénykép van kifüggesztve, mely együttesen *Merza Gyulát* és *Tanács Józsefet* a lokálpatriotizmus példájaképpen, mint ezen kirándulóhely legszorgalmasabb látogatóit ábrázolja.

Végül pedig az egyesület legutóbbi közgyűlésén a véletlen összetalálkozásából épen írói munkásságának az 50-ik évfordulóján egyhangulag tiszteletbeli elnökké választották.

Szálljon tehát ünnepeltünk felé meleg üdvözlés és őszinte bajtársi rokonszerkesztőségünk nevében úgyis, mint az „Erdély“ legrégebbi érdemes és kitaró munkatársa felé, mégpedig az annak idején általa kezdeményezett turista köszöntés alakjában, mely így hangzik: Üdv és gyopár!

FOTÓCIKKEK!

Legnagyobb választékban,

TELEFON: 267.

FOTÓ-LABORATÓRIUM!

**KOVÁTS P. FIAI**

fényképészeti szaküzletében

**CLUJ, PIATA UNIRII No. 8.**

# A fehér hegyek üzenete . . .

## Az erdélyi sísport jubileuma.

Az idei év egyesületünk életében, az erdélyi sport történetében nevezetes évforduló. Negyven évvel ezelőtt 1894—95. telén alakította meg az 1890-es kezdet után boldogult *Hangay Oktáv* kereskedelmi akadémiai tanár, egyesületünk egyik kiváló uttörő turistája, a központi osztály volt elnöke az első ifjúsági „Ski-Club“-ot, mely egyúttal az első magyar sí-klub volt. A klubnak 25 kereskedelmi akadémiai hallgató tagja volt, akik Hangay vezetésével a Törökvágás és Hója oldalán gyakorlatoztak, sőt Birkás Lajos, Hulita Vilmos és Toperczer Ernő öt és fél óra alatt Turdára is eljutottak sível.

A következő teleken mind több és több síző hódolt Hangay vezetésével az új nemes sportnak, amint a Kereskedelmi Akadémia Értesítőiben levő beszámolókból kitűnik. Majd az 1898—99, 1899—900-as fekete telek a klub működését megakasztották. A sízés szeretete, gyakorlása azonban terjedt tovább s Hangay Oktáv és gr. Teleki Árvéd egyesületi tagunk — aki 1891-ben kezdte a sízést népszerűsíteni nálunk és ma is aktív síző — megérdemlik, hogy az EKE turistái, a tél szerelmesei hálával gondoljanak rájuk ott a gyönyörű fehér világban . . .

Hogy a Hangay által megteremtett „Ski-Club“ jelentőségét kellőképpen méltányoljuk, tudni kell, hogy az első síklubot 1877-ben alakították Norvégia fővárosában Krisztiániában (ma Oslo), Középeurópában 1890-ben alakult Müncheni Ski-Klub, 1891-ben a Swarzwaldben Todtnai Ski-Klub, 1892-ben Österreichisches Ski Verein és 1893-ban Elarusban alakult Sweizer Ski-Klub után a Hangay által alakított ötödik volt Középeurópában. Utána a Kronstädter Skiverein csak 1905-be alakult meg.

### A téli olimpiász.

A Romániai Sí Szövetség (F. R. S. S.) október 5-én tartotta meg közgyűlését Bucarestiben, melyen a Németországban Garmisch-Partenkirchenben 1936. II. 6—16. között megtartandó IV. téli olimpiai versenyen résztvevőket választották ki.

Elhatározta ezenkívül a közgyűlés, hogy a nemzeti bajnokságokat a versenyzők Garmisch-Partenkirchenből való hazatérése után két héttel Predealon és Pojánában (Braşov mellett) fogják megrendezni. (Az Encián híre.)

Vásároljon SPORTRUHÁT és TAKARÓT a

**GROMEN & HERBERT S. A.**

SIBIU és CIŞNĂDIEI posztógyárak **CLUJ**  
Ierakatától, Calea Regele Ferdinand 13.

## Székelyföld sí-bajnoksága.

Miercurea Ciucului, Gheorgheni és Odorheiu sísportjának vezetői elhatározták, hogy a három város sízői minden télen futó, akadály és ugrószámból álló bajnokságot rendeznek, melyre mindenik város 3—3 versenyzővel nevezhet be. A verseny — melynek tervezetét Székely Géza braşovi síbíró készítette el — egy 3000 leu értékű művészi serlegért — „Székelyföldi serleg“ — fog folyni, melynek végleges elnyerése három egymásutáni, vagy öt megszakításos nyereséshoz van kötve. A versenyeket felváltva rendezik a három város: idén első Odorheiu. (Az Encián híre.)

### Sí rekordok.

Az idei sí-idény, a Garmisch-Partenkirchenben megtartandó tél olimpiász, reméljük, sok szép új eredménnyel fogja gazdagítani a sízés krónikáját. Az elkövetkező eredmények értékelhetőségért közöljük alábbiakban a most fennálló fontosabb sí-rekordokat.

A Nemzetközi Sí Szövetség (Fédération Internationale de Ski = FIS) 1935. II. 13—18. között a Magas Tátrában megtartott versenyén az összes számokban az északi nemzetek: norvégek, finnek, svédek osztozkodtak az első helyeken.

A legnagyobb sebességet sível Leo Gasperl érte el: 136.3 km-t. (Lásd Erdély 1935. évf. 1. száma!)

A Jugoszláv Téli sportszövetség Planica-sáncán Anderson norvég 99.5 métert ugrott; az olaszországi Ponte di Legno sáncán (az Adamello csoportban) Uhland norvég 103.5 m-t, az első 100 m-en felüli ugrását, helyesebben „sí-repülés“ét könyvelték el, mint világrekordot 1934—35. télén.

A magassági sí-rekordot az 1931-es angol Himalája expedíció alatt Holdsworth érte el, aki a Kamet hegyen 7162 m. magasságig jutott fel.

Az elmúlt télen Martinoff orosz síversenyző vezetésével egy a vörös hadsereg sízőiből és polgári sízőkből álló csapat a szibériai Amurtól elindulva az Uralon át Moszkváig jutott 80 nap alatt 8000 kmt. téve meg.

### A sízők védőszentje.

Szent Bernát, a Szent Bernáthegyi kolostor és szálló alapítója, a hegymászók védőszentje újabban a sízők védőszentje is. A müncheni Bonifácus kápolnában 1935. januárjában az ő segítségére való hivatkozással síket szenteltek fel.

*Dr. Tulogy János.*

---

**Vízmentes, vihar- és szélkabátok** valamint minden-  
nemű turista- és sportöltönyök legolcsóbb beszerzési forrása, készen és méret után

**RUBIN S. A. cég**  
**CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 29.**

---

## Nagyszerű fényképkiállítást rendezett az EKE marosszéki osztálya.

November 8-án vasárnap d. e. nagyszámú érdeklődő közönség jelenlétében nyitották meg a harmadik országos amatőr fotó-kiállítást. 12 város legjobb amatőr fényképészei tudásuk legjavát adták, hogy ezzel is bebizonyítsák kies Erdélyország páratlan természeti szépségeit.

A megnyitó beszédet Szígyártó Gábor mondta, majd a bírálóbizottság döntését hirdették ki, ennek a bizottságnak tagjai: Gulyás Károly rajztanár, Mokossiny Kató festőművésznő és Pisoni Gábor voltak. 58 résztvevő 805 képet állított ki. Ezek közül díjnyertes lett: Első csoport, a művészi hatású turista- és tájkép-felvételek I. díját dr. Manouschek Langer Ottó, a cluji EKE fotó-szakosztály elnöke nyerte meg. II. Rónai Miklós Cluj, III. Gerger Gusztáv, Sibiu.

Második csoportba tartozó zsáner felvételek I. díját Fenyő Jenő aradi amatőr nyerte meg. II. Strausz Simon Târgu-Mureş. III. Schönberger Kálmán Cluj.

Harmadik csoport az arckép-felvételeket foglalta magában. I. díjat nyert Szabó János, Aiud; II. Schnedárek János, Tg.-Mureş; III. Dr. Bíró István, Târgu-Mureş.

Negyedik vagy a különleges felvételek csoportja (modern problémák, építészeti, technikai stb. felvételek) I.-ső lett dr. Bíró István, Tg.-Mureş; II. Jámbor Miklós, Cluj; III. Porjesz József, Tg.-Mureş.

Ötödik vagy az erdélyi magyar néprajzi felvételek csoportja I. díját Dr. Bíró István vitte el; II. Bogyó Lajos, Cluj; III. Kröbl Lajos, Cluj.

Hatodik csoportba tartozó kezdők közül I.-ső lett Baczó László, Cluj; II. Forró Erzsébet, Tg.-Mureş; III. Fisch Gábor, Reghin.

A díjnyerteseken kívül még diplomát kaptak: Andres Béla, Odorheiu; Andresné Lászlóffy Éva, Odorheiu; Béres Károly, Oradea; Báró Bánffy Dezső, Montana-Vermala; Blájer Ernő, Odorheiu; Czáka Rózália, Tg.-Mureş; Cséte József, Oradea; Dallos Márton, Oradea; Datky Béla, Aiud; Dobozy Andor, Oradea; Erdélyi Ferenc, Oradea; Fey János, Oradea; Hajnal Jolán, Fratelia; Karácsonyi János, Oradea; Kováts Iván Pál, Tg.-Mureş; Kovács József, Oradea; Lehman K., Braşov; Miklós Lajos, Cluj; dr. Prodan Leon, Cluj; Radványi Román Károly, Oradea; Reinert Károly, Sibiu; Singer Vilmos, Sibiu; Steiger Arthur, Bucureşti; Studnicka Jenő, Cluj; Tóháti László, Cluj; dr. Velser Lajos, Cluj.

A nagyszabású fényképkiállítás megrendezésében legtöbbet fáradoztak: Dr. Bíró István, Pisoni Gábor, Dr. Egey Jenő, Schnedárek László és Dr. Szász László, amiért illesse őket hála és köszönet az EKE elnöksége nevében.

*Turisták!*

*Sizők!*

**BAERING sportárú megbízhaló  
és jó!**

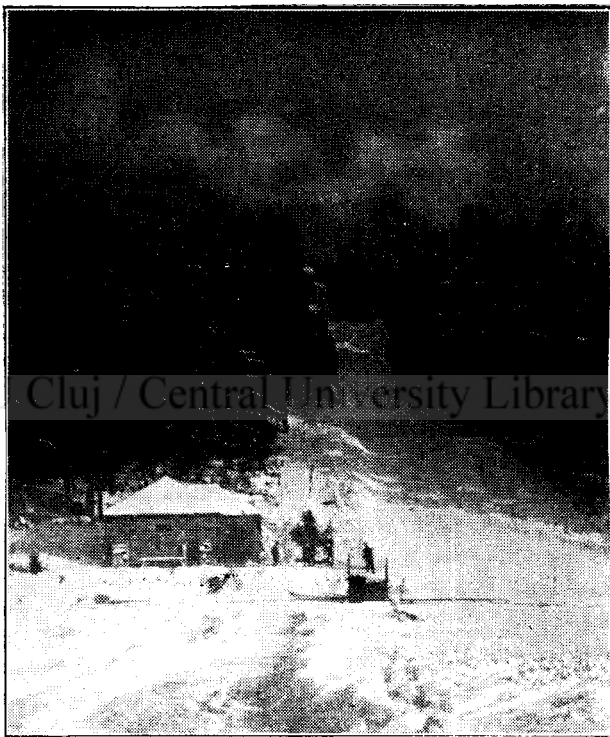
*Vásárlásoknál keressük ezt a márkát!*

# Csúc a téli sportok hazája.

Írta: Vámszer Géza.

Talán elfogult „local patriotizmus“-nak tűnik az, hogy Csíkot a téli sportok hazájának nevezzük és talán „utópiá“-nak, ha azt reméljük, hogy ez az álom 15—20 év múlva meg is valósul.

Igaz, hogy Erdély földjén sok vidékünk van, amelyek jó tereppel és tartós hóviszonyokkal rendelkeznek s ott a sí-sport és a műkoresolyázás fejlett fokon áll, de ez még nem biztosítja a további fejlődést, vagy mondjuk az idegenforgalomra való alkalmasságot. Ezzel szemben Csík az utóbbi években e téren feltűnést keltő eredményeket ért el, sport és idegenforgalom szempontjából.



A sutai melegedő-ház és sí-ugrósánc.

Csík leendő és igazi téli sportjának elsősorban a *sí* tekinthetjük, dacára annak, hogy a esíkszerepai jégkoronggütő csapat pár év alatt Romániának szinte első csapatjává küzdötte fel magát. Ámbár a szokatlan csíki hideg és tartós jég más vidékeinkhez hasonlítva minden tekintetben kedvez a jégkoronggütő sportnak, mégis akadályok is vannak, amelyek elejét veszik e sportnak nagyobb méretű és tartós fejlődését itt Csíkban. Legnagyobb hiány az, hogy nem elég nagy város ahhoz, hogy kellő-számú közönséget biztosítana, amely erkölcsi és anyagi támogatást jelentene. Egyébként, mint testedző sport igen egészséges és szép játék. Az ügyes csíki fiúk pedig igen rátermettek e játékra, amely bátorságot és mozgékonyaságot követel.

Mindennemű turista felszerelés nagy választékban és a legolcsóbb árak mellett kapható az

# ARENA

## SPORTÜZZETBEN

CLUJ, PIATA UNIRII No. 4.

Tulajdonosok :

MEZEI IMRE és ERDŐS LÁSZLÓ

Ezzel szemben van a sí sport, amelyet a „téli sportok királyának“ is neveznek, mert szabadabb a mozgási lehetőség, nincs az ember hozzákötve a kicsi jégpályához, lehet egyedül, kisebb csoportokban vagy nagyobb tömegben is úzni, a játszási lehetőség nincs bizonyos számú emberhez kötve s végül, mint tömegsport is előnyösebb. Csíkszeredán szinte minden tizedik ember sízik. Pedig a sí itt csak 1930-ban lett ismertté, amikor is kérésünkre a B. T. E. Braşovi Túrista Egyesület kiküldött egy sí-trénert, akinek sí-tanfolyamán 40 csíkszeredai fiú és leány vett részt, nagy szeretettel és lelkesedéssel, megérezvén már akkor azt, hogy ez Csík igazi s régtől várt téli sportja. Azóta minden évben voltak itt síversenyek, amelyekre szinte minden székelyföldi városkából eljövöttek a sí iránt érdeklődők és a versenyzők. De minden évben itt voltak a braşoviak, a mi első tanítómestereink is, első helyen említve meg Székely Gézát és Ferenczi Károlyt. Ezek a versenyek nemcsak teljesítményeket és szép versenyeredményeket hoztak, hanem évről-évre újabb aktív sízőket és igen sok sí-barátot is, akik erkölcsileg és anyagilag is segítettek a továbbfejlődésben, így városunk polgármestere Faroga Viktor, és Dürr Gyula csíkszéki osztályunk pénztárosa. Játékosaink már két ízben résztvettek a braşovi és az országos síversenyeken is, ahol aránylag jó helyezést értek el. Rendeztünk gyermek síversenyeket is, amelyek nemcsak propagandát jelentett a sísportnak, hanem igen komoly jövőt jósoltak, látván a jövő generáció rátermettségét.

De Csíkban felismerték a sízők azt is, hogy a sízés elterjedtségének fokmérője nemcsak a versenyképesség, hanem elsősorban a túraszísés. Megvalósították azt az új elméletet, hogy a nyári túristáskodást télen is folytatni kell. Nagy előnyben vannak a csíkszeredaiak, mert itt mindenki már otthon, az udvarán felkötheti a sít s úgy indulhat neki bármely égtáj irányában s pár perc alatt kitűnő domboldalokon ereszkedhetik lefelé s mehet esetleg egész napos túrára. Ha ezt a kedvező helyzetet összehasonlítjuk más városokéval, ahol vonattal vagy autóbusszal kell 1—2 órát menni, amíg egy hegy lábához érnek, akkor már is megérezzük Csíknak predestináltságát e sportra, amelyhez hozzájárul még a már említett tartós tél és hó, valamint a dombok és hegyek alakulatai, amelyek egyaránt alkalmasok kezdő, vagy haladó sízők számára.

Ezért látjuk mi itt Csíkszeredát minden tekintetben alkalmasnak arra, hogy központja legyen egy nagy sítrepnek, a csíki medencének, illetőleg az azt környező halmoknak, domboknak, hegyeknek.

(Folytatása következik.)

## URSUS SÖRCSARNOK

A román. kath. püspökség borainak kizárólagos eladója. Kirándulásra borok 11 Leitől feljebb.

CLUJ, PIATA UNIRII 19. - TELEFON 611.

**Elsőrangú buffet!**

**Tulajdonos: Efrlich**

## A bükki jubiláris kirándulás.

A központi turista szakosztály szeptember 29-én tartotta meg bükki jubiláris kirándulását. (Lásd Erdély, 4—5. sz.: 83. o.) A Bilascu-Majláth kúthoz vezetett túra a szenior és fiatal nemzedék kedves szeretet-összedobbanása volt.

A kútnál dr. Tulogy János, a turista szakosztály fáradhatatlan elnöke, E. K. E. alelnök ismertette a Bükk turista feltárásának történetét, Merza Gyula tb. főpántárnok és múzeumi igazgató pedig — aki 1905. IX. 17-én ide a turát vezette és a felavató beszédet tartotta, aki 59 éve járja a Bükköt és már ezereedik bükki turáján jóval felül jár — kedves visszaemlékezéssel ismertette a Majláth kút történetét.

Megemlítendő, hogy a Bükk idei látogatói között Perzsa Ferenc ny. magántisztviselő tartja 81 évével a rekordot.

A bükki EKE turistaháznál ugyanakkor megtartott gulyás-nap kedves hangulatáért, sikeréért — melyen a helybeli testvéregyesületek is képviseltették magukat — egyesületünk érdemes vendőgárdáját és annak vezetőjét: dr. Tulogy Jánost illeti elismerés.

---

---

## I R O D A L O M

---

**Erdély** ismertetését folytatja dr. Balogh Ernő a „Pásztortűz“ számaiban saját fényképfelvételeivel illusztrálva. A Bihar (Someșul Cald forrásvidéke) a „Szamosbazar“, a Galbina, a Bihar csücs után a Munții Gilau leírását kezdte meg. A következő szám a Cheia Turzii-Tur dai Hasadék szépségeit fogja az olvasó elé tárni.

A **Cheia Turzii—Tur dai Hasadékról** az Erdélyi Szemle XI. 6-án megjelent 14—15. számában Bacsoni Géza hangulatos leírást közölt a menedékház avatása alkalmából.

**Székelyföld tavait** ismertette Bányai János a „Székelység“ idei 9—10. számában.

A **Cheia Turzii—Tur dai Hasadékból** Nyárády E. Gyula új növényeket ír le a Buletinul Grădini Botanice Cluj, XIV. kötetében.

„**A Brașov-i havasok között**“ címen a Piatra Craiului-ról, „Barangolások a Déli-Kárpátokban“ címen a Bucegi-ről írt Vita Zsigmond az Ellenzék szeptember 22-én, illetve 29-én megjelent számában.

A **Turista Élet**-ben a BTC hivatalos lapja újabb számaiban figyelemre méltóbb cikkek: a 7—8. számban: Kirándulási tüzparanesolat, Bihar vármegye közlekedési útjainak térképe és távolsági táblázata; a 9. számban: a Bihori turistaság multja; a 10. számban: a Bihori Nagy Platon és leírása és M. Kovács Gézáról az EKE volt főtítkáráról szóló megemlékezés. *Dr. T. J.*

**SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁG ÜZENETE!** Valamennyi EKE tag meglepődéssel vehette tudomásul, hogy az „Erdély“ novemberi kézbesítése helyett összevont számot is csak március havában kaphatott kézhez. Ez nem az Erdély összeállításán múlt, hanem az anyagiakon. Az EKE múzeum elvesztése, a menedékház építésének költségei nyomasztó teherként nehezedenek még ma is költségvetésünkre. Erre való tekintettel reméljük, hogy úgy a vidéki osztályaink, valamint helyi tagjaink megértik ezt az átmeneti nehézséget és a tagdíjak fokozottabb kifizetésével az Erdélyi Kárpát Egyesület XXXIII-ik évfolyamába lépő folyóiratának megjelenését lehetővé teszik.

